

ԲԱՏԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Պաշտոնային համար
Տարեկան 12 Ֆր.
Վեցամսյան 6 »

Առաստաղակալի համար
Տարեկան 15 »
Վեցամսյան 8 »

Առևտրային համար
Տարեկան 3 ՏՐԶ.
Վեցամսյան 1.50 »

ԿԱՆՏԱՆԿԱՆ ՎՃԱՐՆԵՐ

ՇԱՐԱԹ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱՎԱՆ ԵՒ ԳՐԱՎԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒԻ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

Отговорникъ: Д-ръ Никола Бакърджиевъ

Նամակ եւ դրամ զրկել
Խմբագրութեան հասցիին

—

Родакция на вѣстникъ
«Шажумъ»
Варна

Redaction du journal
«Chajum»
Varna (Bulgarie)

—

Կրթութեան եւ յին տնտես

Առաստաղակալի համար ձեռքի
(20 ՍԱՆԹԻՄ)

ԴԱՏԱՊԱՐՏՎԱԾ ՍԱԿԵԴՈՆԱՅԻՆԵՐԻՆ

Գործակից եւ բարտաղից ընկերներ, մենք լարված նեարդերով հետեւում էինք ձեր գաղափարով թան, որ կատարվում էր բուխարիստում: Մենք տեղային վիճակի մէջ էինք, որովհետեւ գիտէինք թէ Ռուսիան կառավարութիւնը պատրաստ է միշտ հարձակել Սուլթանի անհնազանդ հպատակներին: Մենք յուզվում էինք, որովհետեւ, ձեր ամեն մի վիշտը եւ ցար թուրք արձագանք է գտնում մեր սրտերում, որոնք շարունակ ենթակայ են նոյնանման ցաւերի եւ վշտերի... Եւ որիչ կերպ էլ չէր կարող լինել 25-ը որ մենք նոյն գաղան բռնակալի տան վրած, հարձակած սորոկ բայց ապտամբ զինակից եղբայրներ ենք...

Վերջապէս հեռագիրը բերեց մեզ Բուխարիստի գաղափարի գաղափարը: Գոթ, բացի երկու սուրբ գործին դաւաճանող գործակիցներէր, բոլորք էլ գաղափարով ձեր ամենախիստ պատժի Ինչու, որովհետեւ Սուլթանի լրտեսները, հայրենիքի դաւաճանները սպանված են հարազատ հայրենասէրներ ձեռքով:

Եղբայրներ, ի հարկէ այդ գաղափարը ձեզ չը սարսափեցրեց, այլ միայն զղանք պատճառեց: Ուրեմն եւ ձեզ միտնարելու պէտքը չը կայ: Բայց եւ այնպէս թոյլ տէք սեղմել ձեր ձեռքերը, որոնց ուզում է չլիթայել ուսմէն կառավարութիւնը, եւ որոնք միշտ մարտի եւ անարատ կը մնան այդ չլիթաների տակ: Թոյլ տէք սեղմելու եղբայրական բուռն ուժով, ու մի երկու խօսք ուղղելու ձեզ այդ ազատ գաղափարի մասին. թոյլ տէք որ մեր զրգւանքն էլ խառնենք ձեր ձեռքին հետ, ինչպէս խառնում ենք վիշտը, սոգը, ուրախութիւնը եւ ազատութեան ձգտումն ու ապստամբական ուժը:

Եղբայրներ, Ռուսական այդ

գաղափարը պետական մարմիններին գործած սերագործութիւններին ամենատարածակիւն է վերաբերում. որովհետեւ գրաժիակ նպատակն է յախճախել, մրտաբել այնպիսի մարդկանց, որոնց գոյութեան միակ նպատակըն է դժբախտ Մակեդոնիայի ազատութեան գործը: Մի գործ, որով պէտք է ազատվեն բազմաթիւ զոհեր այնպիսի ամենակատաղի գաղանք ճիւղներին, որոնց նա զիշեր ու ցորեկ յոշտում է...

Այդ գաղափարը կարողացավ, ամբողջ գաղափարով ձեռք բերելով, մենք նույնպէս: Ուրովհետեւ պետական ստոր ու գծու շահերի վրա հիւսված կատակերգութիւնը վերջացաւ եւ մեզ պայծառ կերպով պատկերացան բարոյապէս ընկած այն տիպերը, որոնց ազատ ձեռքերում է գտնվում Ռուսական սրբաբուրթեան կշիռը...

Ողորմելի ուսմէն պետական մարդիկ, չը կարողացան ըմբռնել որ այդ տեսակ գաղափարով ձեռք եւ գաղափարը իրենց հայրենիքի ճակատին այնպիսի մի սեւ բիծ պիտի դրօշմէ, որը երբէք չի պիտի մաքրվի. մոռացան որ ազատութեան գաղափարը յաւիտենական է մարդկութեան մէջ եւ մարդկութիւնը երբէք չի թերանալ խտորէն գաղափարակալութիւնը ծաղրողներին...

Եւ գաղափարակալութիւնը, գաղափարովեցին իրենք, գաղափարակալութիւնը իրենց հայրենիքը...

Ուրեմն, սրտակից եւ բարտակից մակեդոնացի եղբայրներ, մեր անկեղծ յարգանքը եւ սէրը ձեզ, իսկ խորին զրգւանքը ուսմէն կառավարութեան:

ԿՈՂՎԱՍՏ. ԿՈՂՎԱՍՏԻՆԵՐԻՆ

«Ռուսաստանում ազնիւ մարդու համար»
«Միակ վայելեղ քակտէն է»
ՏՈՒՍՏՅՅ

(Շար. Ասյա. քիւն եւ վերջ)

Հայ մեզ է եւ մնալ է ցանկանում մեր միջին դասը, որի մասին խօսեցի վերը, որը սովորել է մեր ծխական դպրոցներում եւ այնքան կարողացել գիտէ, որ կարող է դիւրամաշելի հայերէն գրքերը կարգալ եւ հասկանալ. սրտնք են, որ ոտար լեզու շիմանալով մեծ կարիք ունին հայերէն գրքերի եւ սկսել էին ազանութեամբ կարգալ հայկական գրականութիւնը. մանաւանդ Ռաֆֆիի գրուածքները, որոնք տարածվում էին եւ մեծ գնահատում գտնում այս շրջանում, առաջացնելով մեր արհեստագործութեան մէջ այն սղեւորութիւնը, որով սրտնք գրգռված էին զէպի տաճկահայ յեղափոխութիւնը, կառավարութիւնը հասկացաւ այդ սղեւորութեան նշանակութիւնը, իրրեւ մեր ազգութիւնը պահելու ամենաուժեղ միջոց եւ արգիւնք Ռաֆֆիի գրուածքների երկրորդ սպաղրութիւնը, Ռաֆֆիի գրուածքները ունեցան եւ այն անպիշ բարեբար ազդեցութիւնը, որ մեր միջին դասն էլ սովորեց ու պահանջ զգաց կարգալու եւ այդ պահանջն էր, որ յրացնում էր Հրատարակչական Ընկերութիւնը, 20-25 սարի մտաջ շատ անպատասխաններում ձագելով, երբ շատերը նոյն իսկ ծիծաղում էին մի բուռն հիմնադիրներին զօն-քիչօտութեան վրայ, այսու ամենայնիւ նա կարողանում է մեծ եռանդով առաջ տանել իր նպատակը, տարիներ ընթացքում յաջողում է յաղթող հանդիսանալ բոլոր գծուարութիւնների վրա. այ որ այդ ընկերութիւնը հասել էր մի բոլորովին սպանով գրութեան. մեր կարգապահ հասարակութիւնը սովորել էր սիրել, գնահատել եւ քաջալերել նրան ինչ նիւթակէս եւ թէ բարոյապէս: Հրատարակչական Ընկերութիւնը, կարելի է ասել, նոր էր անցել բուն գործունէութեան շրջանը եւ այսուհետեւ, հաստատապէս կարելի էր սպասել, որ նա կը կարողանայ բաւարարել ժամանակակից պահանջներն եւ իր կրօնական բարձրութեան վրա կանգնել. իրրեւ մեզ համար մի անփոխարինելի կրթական հաստատութիւն. բայց ուս կառավարութիւնը աւելի խորամանկ գտնուեցաւ:

Ենթարկուած լինելով խիստ ցնցուրի, Հրատարակչական Ընկերութիւնը իր գոյութեան ժամանակ չէ կարողացել հրատարակել վառ ազգային գոյն կրող գրքեր, տարածել է միայն ընդհանուր կրթութիւն, որի հողի վրա հեշտութեամբ կարելի է ազգային գիտակցութիւն արթնցրել մեր կարգապահ հասարակութեան մէջ, իսկ ինքնիր կողմից սխտեմատիկաբար խուսափելէ այդ ազգային գիտակցութիւն արթնցնողի դերը սասանձեւուց, այդ նա արել է «Քաղաքագիտութիւն», որպէս զի կառավարութեան մէջ կասկած չը ծագեցնէ. նա իր այդ «Քաղաքագիտութիւնը» նոյնիսկ շատ անգամ հետու է տարել, շողքորդելով կառավարութիւնը անպէտք գրքեր թարգմանելով ու սէրէնից, շատ անգամ նա խուսափել է հրատարակել մի որ եւ է զիրք իր նոյն իսկ «անմեղ» ազգային բնատրուեան համար, մինչեւ անգամ հաստատ գիտեանալով որ այդ գիրքը «անմեղ» եւ թոյլատրելի կը ճանաչուի ցենզորի կողմից: Ուրեմն ընկերութիւնը իր հրատարակութիւնները ենթարկել է աւելի ցնցուրի, քան ուսական բաւականաչափ խիստ ցնցուրն է: Մեր խոհեմ «Քաղաքագիտութիւնը» չը համոզուեցան, որ «Քաղաքագիտութիւնը» էլ չէ օգնում: Բաւական չէ որքան այդ խոհեմները լուս, վիզ ծած եւ նոյն իսկ շողքորդութեամբ ընդունեցին մեզ հասած բոլոր հարուածները...

Ռուս կառավարութիւնը իր կողմից ուշադրութիւն չէ դարձնում այդ շողքորդութիւններին եւ քաղաքագիտութեան, այլ իր ուսացման նպատակը տանում է հաստատապէս, ոչ մի միջոց չը ինչպիսիւն: Մենք այս պարագայում երկու ճանապարհ ունինք միայն՝ կամ լռելու ուսանալ, կամ գիտել որոշ գործունէութեան, որը նպատակ ունենայ Հայի մէջ ազգային գիտակցութիւն զարթեցնել եւ այդ գիտակցութիւնը հակակշիռ ներկայացնել ուսացմանը. ով որ ցանկանում է լռել եւ ուսանալ, նրան մենք ասելիք չունինք, բացի բարի ճանապարհ. իսկ մենք հայ մնալ ենք ցանկանում եւ գիտենք հակաճանչման: Մեր գործունէութիւնը պէտք է լինի մեր արհեստագործի եւ ծագող բանուոր գաղափարի շրջանում. սրտնք են մեր մէջ միակ յեղափոխական տարրը, որոնց մէջ դեռ վառ է տաճկահայ յեղափոխական գաղափարը. մեզ մնում է միայն շարունակել այդ գաղափարը նրա մէջ վառ պահել եւ շահագործել այդ գաղափարը ուսանակական յեղափոխութեան ստեղծակցից, ազգային գի-

4070

տակցութեան հետ միասին մեր բանուորի մէջ պէտք է ծագեցնել եւ զսակարգային գիտակցութիւն, կա՛նք բուրժուայի դէմ, կո՛ւր բարբառոս, ինքնուրոյն կուլտուրա ճնշող կառավարութեան դէմ. մեր նպատակը պէտք է լինի ազգային, արնատեսական եւ կուլտուրական ազատութիւն: Այս գործունէութիւնը հասկանալի է, որ չէ կարող կատարվել օրինաւոր ճանապարհով. ուս կատարութիւնը ինքն է մեզ դէպի ապօրինի գործունէութիւնը մղում: Ինչու է տրամաբանօրէն եզրակացնել եւ դիմել ապօրէն գործունէութեան. ինչպէս այդ անու՛մ է նոյն թշնամու դէմ կոտոր ուս յեղափոխականը: Տանք մեր բանուորին եւ արհեստագործին բանուորական-յեղափոխական գրքեր. այդ գրքերը մենք կարող ենք հրատարակել արտասահմանում, գողտնի կերպով մտցնել կովկաս եւ ձրի կամ ասարակութեան մէջ: Մտնենք մեր բանուորներին շրջանը, սովորեցնենք նրան կարգաւ, բացատրենք նրան կարդացածը, բացատրենք որ նրան կորուստ է սպառնում, որ հարկաւոր է կուր եւ ձեռք բերել մասիկ ապագայում սահմանադրութիւն եւ դրա հետ ազատ զարգանալու պայմաններ, իսկ հետո ապագայում կովկասի ինքնուրոյնութիւն, կովկասը կովկասցիներին: Չր վախենանք բանտերից, այլ յիշենք Տոլստոյի մեծ խօսքերը. «Ներկայումս Ռուսաստանում ազնիւ մարդու համար միակ վայել տեղը բանտն է»:

ՌԻՍՏԱՆՈՂ
Ցիւրիս, 20 Հոկտեմբեր

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

4. ՊՈԼԻՍ, 27 Հոկտեմբեր
Անցեալ օր պատրիարքի նախագահութիւնով մեծ ժողով մը տեղի ունեցաւ, կարեւոր մտածախորհուրդ ժողով մը:
Ժողով ըրին, պոսպիւն, ջուր ծեծեցին... Համիտ ողորմու-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՊՕՔԱՄԵՐՆԵՐԸ ԵՒ ԳԱՆՏԵՒ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԶԻՆԱՍՏԱՆԻ ՍԷՉ
Քաղաքացի մը ստորին պարտականութիւնը իր հայրենիքի, որ սիրելի է:
ՊԼԱՆԻ
Շար. Ասխոյի քիւն)

Չինաստանի գողտնի ընկերութեանց թիւը, եթէ իրենց անուններէն գտնենք, անասանք է: Անոնցմէ պատահաբար մէկ քանին յիշեմ. Ճերմակ Շուչան, Նուսուֆար, Մեծասուկերաց, Ժանիքաւորներու ընկերութիւն, Ճշմարիտ Նախահայրը, Երեւակը, Տիեզերական Ներգաշակութիւնը, եւ այլն, եւ այլն: Այս բոլոր ընկերութիւնները, ազանդները, ճիւղաւորութիւնները, կարելի է երկու խումբերու վերածել, կատա-

թիւն մըն է ըրեր. 10 հայ մանուկներ պիտի ողորմուծ կայսեր հաշիւով ձրի ուսանին Փալաթայ Սարայի լիւնի մէջ:
Օրմանի ճիւղով թական պերճախօսութիւնը գովեստներու եւ վառարանութիւններու հեղեղներ կը վիժէր. բառ չէր գտներ բաւականաչափ հոշակելու աս տիրական անմահ բարերարութիւնը...

Ժողովներ, յանձնարարներ, մասնաժողովներ կազմուեցան 10 ընդունակ հայ ազգայնական ընտրելու համար: Ազգայնական, ազգայնական, որքի մը բարերարութեան համար:

Քանի մը տարիէն Օսմանեան նաւատորմը անպարտելի պիտի ըլլայ: Համիտ նորոգութեան զորակեր է իր ութ զբաւաւորները: Աւ քանի մը տարիէն տաճիկները պիտի ջարդեն անգլիական նաւատորմը: Իսկ այժմ ձեռնովայի նաւատուներու տէրերը ստակ կուրեն, նաւերու թնդանօթները մատակարարող ֆրուրը ստակ կուրէ, գանձարանն ալ միշտ պարագ է:

Համիտ իր անձնական գանձէն նուէր կը զրկէ Չարին ու Կիլիկիան: Վերջին օրերս Պանք-Օթոմանը 100,000 ոսկի բարեհաճեցաւ վճարել ձեռնովայի Անասալու եւ Ընկ. նաւարանին՝ ի հաշիւ Օսմանեան զրահատուներու շինութեան: Բայց թէ ի՞նչ եւ որչափ տոկոս առաւ կամ ի՞նչ խոստումներ կորզեց Համիտէն Եւրոպական վաշխառութեան ներկայացուցիչ, Թուրքիոյ արիւնը ծծող աս տղրուկ պանքան՝ աստ միայն Ալլահը գիտէ:

Քանի մը օրէ ի վեր կարգ մը

ընկալէս իրարմէ անջատ իրենց նպատակով, իրենց միջոցներով եւ իրենց աշխարհագրական գիւրջով, որոնք եթէ իրարու մերձեցան կապ մը ունին, այն ալ իրենց ստանձ հասարակ առեւտրութիւնն է գէպի Օտարները: Այդ երկու խումբերն են.
1. Հիւսիսային Չինաստանի Բնկերութիւնները, որոնց նպատակն է ներկայ Մանչու արքայական հարստութեան պահպանումը: Ասիկա կը ցանկայ ընկերական եւ հողային statu quoն անայլալ պահել, եւ միշտ արձարձել ժեկը Չինաստանցիներուն մէջ, նոյնիսկ ասիական հողէն գողթած չինաստանցիներուն մէջ, Այս ընկերութիւնները կայսրութեան բոլոր անկիւնները ճիւղաւորուած են, բայց, հիւսիսային գաւառներու մէջ է որ, մանաւանդ, իրենց պետերը կը բնակին եւ կը ըստին իրենց գործունէութեան զսպանակները: Ասկէ զատ, քիչ Չինաստանցի կայ, իսկապէս անաղարտ մնացած, որ զիջանի արքայական հարստութիւնները պաշտպանելու երզում տալ, աւելի Մանչուները, խառնածիները եւ ամբողջ հիւսիսային Չինաստանի ընկերներն են որ, Բէքինի զբացի

լուրեր կը պատին նաեւ քիւրտներու ըրած քաջագործութիւններու մասին, որոնք իբր թէ կազմելի մօտերը յարձակեր են վանքի մը վրայ, վանքը կործանեց մերձակայ գիւղերը կազոպտեր ու բոլոր բնակիչները սպաններ են, եւ այլն:

Իրական լուր մըն ալ այցելուէ մը առի. Ալլահայնիները նորէն զէնք են առած եւ ապստամբ վիճակի մէջ կը գտնուին: Ատոնց զէնքերը կը մատակարարուին իբր թէ Յոնաստանէն: Բ. Գուրը գիմուր ըրած է յունական կառավարութեան եւ բացատրութիւն պահանջած է թէ՛ ինչո՞ւ կ'օգնէ ինչո՞ւ խառնակութիւն կը սերմանէ իր կայսրութեան մէջ... Եւ իբր թէ յունական կառավարութիւնն ալ իր վրայէն նետեր է առ տեսակ ամբաստանութիւն մը, բնելով որ ինքը ամենեւին տեղեակ չէ:

Այս դէպքերուն մասին տարածուած լուրերն ու շշուկները չի կրցայ որոշապէս ստուգել ֆիլիքական եւ քիչ մըն ալ «ստորիստական» տկարութեանս պատճառաւ:

ԲԱԺ
ՊՈՒԲՐԷՇ, 5 Նոյեմբեր

Երէկ ներկայ էի պուլկարներու հոշակաւոր դատավարութեան, շատ հետաքրքիր էի, որովհետեւ ամբողջ Պուրբէշը թէ բերանացի եւ թէ գրաւոր կերպով կը հաւատացնէր որ, ձերբակալուածները մտադրած էին սպաննել Ռուսաստանի կարողութեան թագաւորը:

Ամենայն ուշադրութեամբ հետեւեցայ դատավարութեան Գըլխաւոր ամբաստանեալներն էին Պոյշո Իլիէֆ եւ Սթոյան Տիմիթրօֆ:

Ըլլալով, կարողացած են արքայական ընտանիքին շնորհներուն աւելի արժանանալ, եւ կը փափաղին զայն կանգուն պահել:

Պէտք է գիտել որ, թէեւ արքայական ընտանիքին պաշտպանութիւնը եւ կայսրութեան ամբողջութեան պահպանումը յաճախ կը հարկադրեն հիւսիսային ընկերութիւնները բռնի ուժի եւ պատերազմական գործունէութեան գիմուր, բայց իրենց ծրագիրը կարծես խաղաղասիրական է, զերծ բռնութենէ, եւ կը գտնայ Գեղիներու բարոյական համերաշխութեան առանցքին վրայ, Հեռեւաբար, այս Բնկերութիւնները կը պահեն հին Թաօսաներու եւ կամ փիւրկաններու արտաքին երեւոյթը, ու այս դասակարգին մէջ պէտք է մտցնել այն բոլոր խումբերն ու ճիւղերը, որոնք միտքեղական կամ Իմաստասիրական հանգամանք մը կը կրեն:

2. Հարաւային Չինաստանի ընկերութիւնները, որոնց նպատակն է չինական գերագահութեան վերահաստատումը, եւ ցրուումը բոլոր ոչ վաճառական օստրեկեր, սկսեալ սպիտակամորթ աշխարհակալներէն, մին-

Այս վերջինները, առանց վարանելու բարձրաձայն յայտարարեցին թէ՛ իրենք են Միխայիլեանոն եւ Թրիֆօնովը սպաննողները եւ երբէք չեն զղար իրենց ըրածին համար: Այ մէկ խօսք կարողութիւն զէմեղած դաւադրութեան մասին: Երբ նախագահը եւ երգուեալ դատաւորները իրենց հարցումներով կուրէին սխալեցընել Սթոյան Տիմիթրօֆը, հիմնուելով անոր քննիչին տուած յայտնութեանց վրայ, որով իբր թէ Սարաֆովը զայն զրկած է Միխայիլեանոն սպաննելու բաւ:

— Ինձի մի վերագրէք սուտ բաներ. ճիշդ է, ես հարցաքննիչին քով ըսած եմ որ Սարաֆովը զիս զրկեց Միխայիլեանոն սպաննելու: Բայց միայն անոր համար որ, հարցաքննիչը զիս ձեռնադրուած ստիպեց այնպէս ըսել: Այնպէս ձեռնաց որ երկու շափաթ ականջներս չէին լսեր եւ ես ինքզինքս մարդ չէի զգար:

Իսկ իբրեւ Պոկտանօֆ որ խոստովանած է քննիչին քով թէ Սարաֆով իրեն հրամայած էր թագաւորը սպաննել, պատասխանեց:

— Այո՛ Պարոն նախագահ, բնածո գիտեմ, բայց այդպէս ըսի սրովհետեւ Ֆլօրէս քօն (հարցաքննիչը) չի յայտարարեց իր կարծիքը որ պէտք է զիս ստիպէ իր ըսածները կըրկնելու: Իսկ հիմա, ես ձեզ ճշմարտութիւնը կը յայտարարեմ: Սարաֆօֆ ատանկ սպաննութեան մը մասին բան մը ըսած չէ. եւ ոչ մէկը այդպիսի բան ըսած է: Չի շատ ձեռնեցին. ձեռնեց դաւական հարցաքննիչը, ձեռնեց գըլխաւոր դատախազը, ձեռնեց քարտուղարը, ձեռնեցին նաեւ ստիկանները, ի՞նչ կրնայի ընել ստիպուած էի հնազանդիլ:
Ամբողջ դահիճը՝ քարացած

չեւ ամենայնուրեւ գոյնէ աշխարհակալները, ապինքն նոյնիսկ արքայական հարստութիւնը, Հարաւ Չինաստանցիներ, որոնք արեւնը ազատ մնացած է ու է խառնուրդէ, սակաւին չէ բնորոշում Մանչուներու աշխարհակալութիւնը, զեռ ալէն օր, անիկա կը տանջուի իր երկիրը զրկուած մանչու կառավարիչներու ի գործ դրած հարստահարութիւններով: Աւ իրենց ատելութիւնը այնքան խորունկ է Չինկ արքայական ընտանիքին հանդէպ, որքան անգլիացիներու, ֆրանսացիներու կամ ուրուսներու հանդէպ, Բէքինը, հիւսիսային Չինաստանի մայրաքաղաքը, իրենց համար սանձանագլխի կայան մըն է լոկ, եւ անոնք անգողար կերպին այն օրը՝ ուր ուր է կարելի միջոցով մը, պիտի յաղթին վերահաստատել Միկիկեր կամ ուրիշ Չինական հարստութեան մէջ տիրապետութիւնը Սիկիկաֆօրի, զերկն ցեղի հին մայրաքաղաքին մէջ, որ նշանաւոր եղած է իր այնքան փառաւոր ու բարերար վեհապետներով:

Արդ, ասկէ կը յայտնուի թէ ի՞նչպէս այս ընկերութիւնները անմիջական գործունէութիւն մը կը պահան-

մնաց Պօկոտանօֆի այս մերկացման առջև:

Իսկ ևս զգուանքով դուրս նետուեցայ լուսաւորիչ Ռուսմանիոյ դատական դահլիճէն, պահ մը զիս տաճկական դատարաններու մէջ կարծելով...

ՄԱԿԵՂՈՆԻՈՅ ՎԻՃԱԿԸ

«Բէթորմոյի մակեղոնական թերթը յուելուածով մը հետեւեալ կերպով կը ներկայացնէ Մակեղոնիոյ վիճակը. Սէլանիքէն կը հաղորդեն որ Ետի-Գուլէն կը լեցուի տեղական պուլկար ժիմնապի աշակերտներով. Ամին մը առաջ սպաննուեր է պէյ մը, որուն պատճառաւ նախ ձերբակալուեցան վաճառականներ, ուսուցիչներ, և վերջն ալ աշակերտներ, ամէնքն ալ կը մեղադրուին իբր ապստամբներ:

Թուրքերը սաստիկ խստութեամբ կը վարուին ձերբակալուածներու հետ, սարսափը կը թագաւորէ, պուլկարները մէկզմէկու հետ չեն տեսակցիր:

Պիթիօլիոյ (Մանսիօլի) մէջ, ժիմնապի ուսուցիչներ և տեղական քաղաքացիներ, թուով 49 հոգի գեռ կը ամնջուին բանտարու մէջ, սարսափը իր զէնթիթին հասած է:

Հինգ հոգիէ բաղկացած թուրք աւաղակային խումբ մը օր ցերեկով կը թափառի գիւղէ գիւղ, կը թալլէ կը զարնէ, կանպատուէ պարզապէս ստտիկանութեան հովանաւորութիւնը վայելելով:

Գիւղացիները քաղաք չեն կրնար երթալ, դուրս երթալու անցագիր ալ չեն տար: Դպրոցները գոցուած են:

Իսկիւպի մէջ վիճակը աւելի

ստտկալի է. երկու ամիսէ ի վեր թրքական գաղանու թիւնները այնքան շտտցած են, որ նմանը երբէք տեսնուած չէ:

Այս տեղ բազմաթիւ երիտասարդ թուրքեր կը գտնուին, որուն պատճառաւ թրքական խումբով թիւններ ալ տեղի ունեցած են, մօտ 27 ակահաւոր թուրքեր ձերբակալուած են. այսօր կառավարական հիմնարկութիւններէն արտաքսուած են բոլոր թուրքերը և անոնց տեղերը բռնած են կատաղի և բոլորովին վայրենի ալպանացիները: Ասոնք ամէն միջոց գործ կը դնեն երիտասարդ թուրքերու գաղտնիքները պարզելու համար: այնպէս որ ամբողջ Իսկիւպը իր նահանգով ալպանացիներուն ձեռքն է. ատոր համար ալ Ալպանիոյ բոլոր յայտնի աւաղակային խմբերը խուժեր են դէպի նահանգը, գիւղերը ամբողջովին կը թալլեն, անատունները կը տանին, կսպաննեն ոչ միայն գիւմարողները, այլ նոյնիսկ անոնք որոնք կը գանգատին:

Գիւղէ մը տարած են 800 եզ, կով և հազար ոչխար. թուրք զօրքը բացարձակօրէն կը խուսափի այդ աւաղակներուն հանդիպելէն: Քաղաք գանգատի գացող գիւղացիները ետ կը դարձնեն և թոյլ չեն տար մէկու մը գանգատելու:

Սէրէզ քաղաքին մէջ նոյնպէս թուրքերը գաղան գարձեր են. իսկ տեղական յոյներն ալ պղտոր ջուրին մէջ ձուկ որսալով կը փառաւորուին: Սարսափելի բան մը կը պատրաստուի հոն...

Պոլսոյ մէջ նոյնպէս հարածանքը սկսուած է պուլկարներու դէմ. քանի մը պուլկարներ ձերբակալուելէ զատ վերջերս խիստ խուզարկութիւններ ըրած են

Յայտնապէս կրնանք թէ ամբողջ Երկնային կայսերութեան մէջ միմիայն երկու գաղտնի ընկերութիւններ կան. մին Կօնստանդուպոլիսէն էրով. Ալքիւպոլիսը ազգայնական և աւանդական, այն է հիւսիսի ընկերութիւնները, միւսը Դա խոյ սկզբունքներով, համայնական և յիզափոխական, այն է հարաւի ընկերութիւնները: Առաջինը կը կոչուի Դիհեսիսիսիսիս (երկինք և երկիր մարդ) կամ երեակը: Երկրորդը Պաֆլիկէն կամ ձերմակ նուսուֆաբը, Պաֆլիկէն կը վերաբերին ամէն գոյնէ Մանիշակները և ամէն ձեւով Դաւնակները: Ան էր որ Սան-Հա անուանով կազմակերպեց թուրքներու այն անմտանալի ապստամբութիւնը զոր զսպելու համար ամբողջ 11 տարի պէտք եղաւ: Ան էր որ, դարձեալ լոկ իր սեփական միջոցներով պաշտպանեց թօնքները Ֆրանսացիներուն դէմ, և որ կը պաշտպանէ Ֆոնտօզան ձարոններու դէմ:

Թիէնտիանիէն էր որ հիմնեց Չիւնական կայսրութիւնը գուրս ժանիքաւորներու հոչակաւոր ընկերութիւնը, որ կը տարածէ իր խորհրդաւոր ազդեցութիւնը բոլոր Ամերիկայի, Սէյ-

պուլկար գիւղերուն մէջ. լուր կը պտըտի թէ Բ. Գուսը կը բռնադատէ էքզարքը խրատներ գրել Մակեղոնիոյ և Էտիքի պուլկարներուն որ չը հրապարտուին յեղափոխական «խռովարարներու» քարոզութիւններէն:

ՆԱՐԱԿ ԽՄԲՈՒՄԻՆԻՍՏԵՆ

Ընկերութեան հոկտեմբեր 22ի Ընդհ. Ժողովը հաշուեքներն յայտարարեց ընտրած էր նախորդ Գործ. Ժողովոյ վեցամեայ հաշուեկշիռը և հաշիւները քննելու. ուստի յիշեալ մասնախմբի անդամք՝

- Տիար Ա. Չարպիանիսիան
» Կոզմայ Թօգոթիան
» Կարապետ Շարահիւսեան
» Տիրան Բիւշիւքեան
» Կարապետ Մինասեան

Իրենց ստորագրութեամբ յիշեալ հաշուեկշիռը վաւերացնելով դիտարկեցին որ հրատարակութիւն:

Կը խնդրենք հաճեցէք ձեր թերթի յատկապէս թուով հրատարակել սոյն հաշուեկշիռը կանխաւ ընդունելով շնորհակալութիւննիս:

Ի դիմաց Ընդհ. Ժողովոյ դիտարկութեան հարցալի Ատենապետ Ատշալ Փաշաչեան Յ. Բարսաւեան վառնա, 14 նոյեմբեր

ՎԵՏԱՄՍԵԱՅ ՀԱՆՈՒՆԵԼԻՈՒԸ

Երկու Որոտիսիս Ընկերութեան «Վասպուրական» Վառնայի

Table with 2 columns: Item description and Amount (Գ. Ս.). Includes items like Ապրիլ 1էն մինչ Յուլիս 1 բաժնեկրներէ 411.30, Ապրիլ 1է մինչ Յուլիս 1 նուիրատուներէ 77.50, Տիկնանց Մասնաճիւղէն 47.90, Թուլիս 1էն մինչ Սեպտ. 30 բաժնեկրներէ 326.20, Եկեղեցիի մէկ պնակէն 14.50, Տիկնանց Մասնաճիւղէն 60.30, Total 937.70

Table with 2 columns: Item description and Amount (Գ. Ս.). Includes items like Ապրիլ 1էն մինչ Յուլիս 8 ընդհանուր ծախս 51.50, Վանայ վարազայ վանքի Որբանոցին զրկուած 6 Օսմ. ոսկի 511.60, Սեբաստիոյ Որբանոցին զըրկուած 5 Օսմ. ոսկի 127.—, Երկրորդ եռամեայի ծախսը 5.60, Հաւաքիչի վարձք հարիւրին ու թը 15.30, Գանձելի տոմսակներ գանձապետի մօտ 31.20, Պատրաստ դրամ սնտուկին մէջ 555.50, Total 937.70

Որբանոցի Ընկերութեան վեցամեայ հաշիւները քննելու համար ընտրեալ մասնախմբի ներքոյ ստորագրեալ անդամք, նախորդ վարչական մարմնի ներկայացուցած սոյն հաշուեկշիռը ուղիղ ու անսխալ զետեւելով ճշգրտութեամբ կատարագրենք:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Տիարպէքիւրի Մակարայեցուց վանքը՝ որուն հայոց սեպտեմբեր 1-էն ըլլալը պաշտօնական քննութեամբ ու գրեթով վաւերացուած է, ասորիք տակաւին կը ջանան իւրացնել: Տեղական կառավարութիւնը ստիպուեր է առայժմ թէ հայերը և թէ ասորիները զագրեցնել վանքին վրայ ու և է իրաւասութիւն ունենալէ:

Պատրիարքարանը այդ խնդրին վերաբերմամբ իր մօտ գրտնուած հրովարտականքն ու պաշտօնական թղթերը ուղարկած է պետական խորհրդին, որուն յանձնուած է խնդրին քննութիւնը:

— Պրէզիդի մէջ կառուցուած հայոց Ս. Երրորդութեան Եկեղեցոյն համար ծախսուեր է 3,800 առլար, որուն 2,300ը հան-

ջեն. և և թէ որքան պէտք է սարսափել անոնց գայրոթիէն: Այս գասակարգին կը պատկանին այն բոլոր խումբերը՝ որոնք փիլիսոփայական անուն մը կալ յարանուանութիւն մը կը կրեն:

Ասկէ զատ սրպէս զի ըսած ըլլանք այն ինչ որ ոչ մէկ տեղ տակաւին չէ ըսուած—գաղտնի ընկերութիւնները այնքան բազմաթիւ չեն որքան իրենց անունները: Երբ ընկերութեան մը անգամներու ու եւ է մէկ մարդ, յայտնի չպատակի մը կամ քաղաքական ձեռնարկութեան մը գործադրութիւն կը սահմանուին, նոր խումբ մը կը կազմէ, անջատուելով մայր ընկերութեանէն և այս կերպով ձեւացած խումբը նոր յարանուանութիւն մը կառնէ, որ կը ծնի ու կանհետի իր գործունէութեան ատարկային հետ: Այսպէս նոր կազմուած խումբերուն ուժը և գործունէութեան զսպանակները անձանոթ կը մնան այդ գործին չը մասնակցող անգամներուն, և նոյնիսկ այն մայր ընկերութիւնները ուրիշ իրենք զատուած են, ոչ անոնց յաջողութեանց և ոչ ալ ձախորդութեանց պատասխանատու չին:

լանի, Սինկափօրի և Աւստրալիաի Չիւնացիներու վրայ: Թիէնտիանիէնէն էր որ, այս վերջերս, անջատուեցաւ «Պօքսէրներու» ճիւղը, գաղտնի և անժամանակ կազմակերպութիւն մը, որ նշանաւոր պիտի հանդիսանայ պատմութեան մէջ զեղին հրդեհիւն առաջին ոստերը բռնկուցած ըլլալու գերովը, և որուն վրայ ալ կարծէ հոս քանի մը խօսք ըսել:

Գիտօցնենք, տիեզերական ներգաշնակութեան ընկերութիւնը (զոր անտեղեակ եւրոպայիները անպատշաճօրէն պօքսէր անուանած են) ուղղակի թիէնտիանիէնէն (երկինք երկիր—մարդ կամ երեակ) կամ ճշմարիտ նախահայր) ծագում առած է, որուն կուրի յատկապէս խումբը կը կազմէ մօտ երկու տարիէ ի վեր:

1899ին սկիզբները Հնդկա—Չիւնու կառավարիչ Տուսիլ իր ձաբորդութեան աստի յարձակում կրած էր պօքսէրներու խումբէ մը, որոնց մասին ժամանակին գրած էր Բարիզ,

Բայց Պ. Տէլքասէ լուծեամբ ու արհամարանքով միայն պատասխանեց մարդու մը, որ իր կարծեքով, գործի վրայ ըլլալ կուզէր. Պօքսէրները մէկ գունդ կազմեցին գործնական քայլերով պատասխանելու համար եւրոպացուց ջանքերուն, որոնք կը փորձէին տարածուիլ կամայականօրէն իրենց գրաւած հողերու վրայ: Երեակին ամէն մէկ անգամը կրնար ուղած վայրկեանին Պօքսէր ըլլալ, Սիդի այս ընկերութիւնը աւելի շուտ Չիւնացի անդամ ունի քան Եւրոպական քննախիչ. միայն թէ ֆիզիքապէս ամէնքն ալ Պօքսէր ըլլալու կարողութիւն չունին: Միւս անգամները պատրաստ են յարգել ժիւնը և ծառայել անոր իր բոլոր արտադրութեանց մէջ: Ասիկա պաշտպանողական զգացում մըն է, և ամէն մարդ կրնայ հասկնալ թէ պարագաներ կան ուր այս պաշտպանողական զգացումը կրնայ յարձակութեամբ փոխուիլ: Թիէնտիանիէնէն միմիայն ի ծնէ Չիւնացիներ կը պարունակէ իր մէջ:

(Շարունակելի)

գանակութեամբ և 1,300ը օժման հանգէսին օրը գոյացած նուիրատուութեամբ հայթայթուեր է։ Այս նուիրատուութեան մասնակցեր են ամէն զաւանանքէ ազգայիններ։

— Ռուսներոյ Պօթուշան քաղաքի աւագ քահանայ, Արժ. Տ. Խաչատուր Քէսիմեանի որդին գնդապետ Տօքթ. Աստատատուր հօկո. Ձծին յանկարծամահ եղեր է։

Յուզարկաւորութեան հանգէսը շատ մեծ շքով տեղի ունեցեր է, որուն մասնակցեր են քաղաքին օտար հիւպատոսները, ռուսան զօրավարները, չօրքերու գումարտակ մը, թնդանօթաձիգ զինուորները իրենց թնդանօթներով և զինուորական նուագախումբը։ Հանդուցեալ գնդապետը իբրև զինուորական բժիշկ մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցած էր Ռուսներոյ բանակին, և այդ պատճառաւ զանազան շքանշաններ ստացած էր Ռուսներոյ թագաւորէն, Ռուսաց Ձարէն և և Սուլթան Համիտէն։

— Դարէժէն Տօքթ. Փաշտեան յաջողած է դեղ մը պատրաստել աֆիօն ծխողները և կու տուողները այդ ախտէն բուժելու համար։ Այդ դեղով 15—30 օրուան մէջ, առանց վնասի մը հիւանդները կրնան ազատուիլ այդ վնասակար մոլութենէն։

Ծանր Դարէժ վերագարձին ընդունած է Տօքթ. Փաշտեանը, որուն երեք ամիս առաջ Երևանի պատուանշանի Դ. աստիճանը շնորհած էր։

— «Դրօշակոյ մէջ կը կարգանք. «նոյեմբերի վերջերից սկսած Փարիզում լոյս կը տեսնի, ֆրանսերէն լեզուով մի նոր լրագիր «Պոս Արմէնիէ» անունով, ներուած «հայոց հարցին» և նրա պաշտպանութեանը Եւրոպայում, Լրագիրը կը հրատարակի երկու շաբաթը մի անգամ։ Այդ նոր Օրգանի յաջողութիւնը ապահոված կարելի է համարել, քանի որ նրան պիտի մասնակցեն եւրոպական այնպիսի հռչակաւոր հրատարակագիրներ, ինչպէս՝ Ժորժ Կլէմանսօ, Անատօլ-Պրանս, Ժան Ժօրէս, Պրանս գը Պրէսանսէ, Աւրբեն Գոհիէ և ուրիշներ։ Լրագրի խմբագիրն է հայոց հասարակութեան ծանօթ ֆրանսացի գրող Պիէռ Քիլառ»։

— Մուշէն «Արեւելքի կը գրեն. Պատրիարքարանէ հասած պաշտօնագիր մը կը հաստատէ որ Ռուստուրի Արքային մամարինը Մշոյ ազգական որրանոցին մէջ շորս որբերու պաշտպանութիւնը ստանձնած է, իւրաքանչիւրին համար տարեկան վեց ոսկի յատկացնելով։

Հոգաբարձութիւնը այս որբերու ընտրութեան մէջ նախամեծարութիւն պիտի տայ Սպաղանք գիւղի և շրջականերու որբ ազգայիններուն։

Առաքելոց վանքի Ազգ. որբանոցին մէջ, վերջերս երեք աղաք մեռան իրարու ետեւ վարդախտէն։

Հակառակ դրամաւն այնքան զոհողութեան այս վանքին մէջ կարելի չէ շնորհքով կարգուկանն հաստատել։ Վանականները անընդունակ մարդեր լլլալով անուղղակի կերպով որբանոցին կը վնասեն։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռ Ո Ւ Ր Ք Ի Ս

Պօլսէն Եւրոպական թերթներուն կը հեռագրեն թէ օստիկանութիւնը կը շարունակէ ձերբակալել պուլիարները, ինչ որ իշխանութիւնները կը պնդեն որ Սօֆիայի բարձրագոյն կոմիթէն դաւադրութիւն մը կազմակերպած է Սուլթանի դէմ։ Բանտարկուածները մակիդոնացի կատաղի յիպոխոսականներ են, որոնք կուզէին Սուլթանը սպաննելու փորձ ընել։

Նոյն անգին կը հայտարարեն որ գրեթէ եկամ ամեն խալաթիները, նոյն իսկ կանոնադրանքագիրներով, խստօրէն կը հալածուին, օստիկանութիւնը զանոնք կը ձերբակալէ մինչեւ որ համազուն իսկականութեանը մէջ, Խալաթի գեւապանատունը գրեթէ ամեն օր զբաղուած է այդպիսի խնդիրներով։

— Կը լսուի թէ յունաց պատրիարքը հրատարականր տուած է այն պատճառաւ որ թուրք կառավարութիւնը ուշադրութիւն չէ դարձուցած անոր զրկած թագրիներուն վրայ, որոնք կը վերաբերին եկեղեցական գործերու։

— Երևանաբաթ թուրքերը Ժընեւէն յայտարարութիւն մը զըրկած են Պոլսոյ գեւապաններուն, որով կը պահանջեն վերջ մը գնել թուրքերոյ ներկայ կառավարութեան, նոյնպէս և երիտասարդ թուրքերու դէմ եղած հալածանքին։

— Բ. Դուռը նօթայով մը հաղորդած է ռուս կառավարութեան թէ յունիւարի Նին վճարուելիք գումարը պատրաստական տուած քանքէն պիտի վճարուի։

— Աստրիդ գեոպանը Բ. Դրան նօթա մը տուած է աւետարական դաշնագրութեան բանակցութեան մասին, որ ընդհատուեցաւ 96 թուականին։

— Մ. Նահանգները յայտնած են Բ. Դուռն թէ մտադիր են 4 ազգանաւ զրկել Օսմ. յուրերը, Դուռը մտահոգ է. կը կարծուի թէ ուղմանաւերու առաքումը կապուի շարքերու տուած քանքին հետ։

— Բ. Դուռը նոր շրջաբերականով մը կը հաղորդէ պետութիւն։

ներուն թէ Պաղէստինէ ուխտի գացող հրէաները հոն չեն կրնար երեք ամիսէն աւելի մնալ։

Ռ Ո Ւ Ր Ա Ն Ի Ա

Թանի մէջ թղթակցութիւն մը կայ որուն մէջ կը գովաբանուի ռուսէն գատաւորներու տղնաութիւնը և կը հերքուի բանտարկեալներու ձեռնարկը պաշտօնեաններէն։

— Նոյն թերթին Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ Արտաքին գործոց նախարարը հրամայած է պուլիար դատապարտեալներու գործերն զրկել պուլիար կառավարութեան։

— Նոյն թերթին Սօֆիայէ կը հեռագրեն թէ Պուլիարիոյ մէջ գտնուած Մակ. կօմիթէի պետերը վախցած չեն երեւնար Պուքրէշի գատաւորներէն, անոնք կը հաւատան որ պուլիար կառավարութիւնը զիրենք չի պիտի դատի ենթարկէ, սրովհետեւ շիրքերն քատապարտող գատաւորներ չի պիտի գտնուին։

Կըսուի թէ թագուհի (Պ) գործակատարը քով կանչած է Սարաֆովը և յայտարարած է թէ Ձարը ամենէն առաջ խաղաղութիւն կուզէ որ կը պաշտպանէ Թէրտինանա իշխանը, բայց ոչ յիպոխոսական կոմիթէի գործունէութիւնը Մակեդոնիոյ մէջ։

Յ Ր Ա Ն Ս Ա

Քրիկէր Բարիդ հասած է. Բարիդի ժողովուրդը հանդիսաւոր լրջութեամբ մը Ձինքը դիմաւորած է։ Կառավարութիւնը Քրիկէրը պիտի պատուէ այն ձեւով, ինչպէս սովորութիւն է պատուել ծայտեալ ճամբորդող վեհապետները։

— Պրանսայի երեսփոխաններէն մին, Պ. Տէնիս ազգային ժողովին մէջ յայտարարած է որ ինք պիտի կառավարութեանը յայտնէ թէ Պրանսան արդեօք պիտի կրնա՞ թրանսվալի համար միջամտութիւն ընել Անգլիոյ, Լահէի մէջ կնքուած դաշնագրութեանը համաձայն։

Կը հաւատացնեն թէ Տէլկասէն չի պիտի պատասխանէ այդ հարցումին։

— Անգլիական ըլրոյ նշանաւոր թերթերը զոհ են Պրանսական կառավարութեան բռնած գիւքէն գէպի Քրիկէրը, և կը յայտարարեն թէ ոչ մէկ դամաքային պետութեան կառավարութիւն կը համաձայնի պատերազմ հրատարակել Անգլիոյ դէմ թրանսվալի համար։

— Հանրի Ռօֆշօր Քրիկէրի յանձներ է այն սուրբ սրբ ժողովրդական հանդանակութեամբ գնուած էր ժէնէրալ Կրօնէյի նուիրելու։

Ռ Ո Ւ Ս Ի Ա

Ձարը ապաքինելու նշաններ կը ցուցնէ։

Ռուս կառավարութիւնը սրտշեր է որ Ռուսիա բնակող զգիւրը ըլրոն ալ ռուսերէն խօսին և չի հնազանդողներն խօսիլ պատժուին։

Ռ Ր Ա Ն Ս Վ Ա Լ

Լօրա Քիշնիկ թրանսվալի զօրաց գլխաւոր հրամանատար կարգուած է Լօրո Ռօպէրթի տեղը, որը պիտի Անգլիա վերադառնայ։

— Միաէլպուրկէն կը հեռագրեն թէ պօէրները յարձակում գործած են երկաթուղիի մը կաշարանի վրայ, բայց ետ մղուած են 180 սպաննուածներ և վիրատուրեալներ թողլով։

— Ռօպէրթս նորէն 20,000 զօրք ուղեր է Անգլիական կառավարութեանէն։

Չ Ի Ն Ա Ս Տ Ա Ն

Վաշինգտօնէ կը հեռագրեն թէ արտաքին գործոց նախարարը նօթաներ զրկած է պետութիւններուն, որոնց մէջ կը յայտարարէ թէ Միացեալ Նահանգներու փախազն է ամենալաւ կերպով իրականացնել գաշնակիցներու ընդհանուր նպատակը։

— Բէքիւնէն Հոմօ կը հեռագրեն որ Դերմաուօ-Բոսալական զօրագունտ մը հասած է Քալքան ուսկէ Ձինական զօրքերը, թոյլ գիմագրութեանէ մը յետոյ, նահանջած են։

— Բէքիւնէն Լօնտրա կը հեռագրեն թէ՛ նոյեմբեր 11 առաւօտեան գեւապանները վերջին անգամ նիստ ըրած են, համաձայնած են նախնական դաշնագրութեան պայմաններուն, այժմ միայն կը մնայ որ այդ պայմանները ընդունուին և դաշնակից կառավարութիւններէն որպէս վիկարենան խաղաղութեան մասին վերջնականապէս բանակցութեան սկսիլ չին լիազօրներու հետ։

— Ամերիկեան զօրագունտ մը նոյնպէս գիւղ մը ազատած է պօքսէրներէն, վերջիններս հալածելով։

Ի Տ Ա Լ Ի Ա

Երեսփոխանական ժողովը ընդունած է զինուորական գատարանները վերցնելու առաջարկը, հակառակ պատերազմական նախարարի դիմագրութեանը։

ՉՈՒՎԱՐՈՆ «ԿՈՒԹԷՆՊԷՐՎ»

(Տպագրական տառերու.)

Կարճր Անտաղ . Ոռլիդ կարգ Հաշաւար քարձրոռքիւն

Ամէն լեզուէ տպագրական տառեր և զանազանք՝ գոհացուցիչ գնեցով։ Հասցէ՝

Fonderie typographique, Gutenberg, Sophia, Rue Graff Jgnatieff № 3, 16—25

Печатница Хр. Н. Войниковъ—Варна,